

Asia: VN/5386/2020

Lausuntopyyntö ehdotuksesta tiedon hyödyntämisen ja avaamisen strategiseksi tavoitteiksi

Tiedon hyödyntämisen ja avaamisen strategiset tavoitteet

Ovatko strategiset tavoitteet kokonaisuutena realistisia ja ovatko ne vaikuttavia?

-

Teema 1: Ohjaus, koordinaatio ja yhteistyö

Ovatko teeman 1 tavoitteet realistisia ja toimeenpantavissa organisaatiosi näkökulmasta?

Tukes kannattaa erityisesti tavoitetta 1.2 lainsäädännön selkeyttämisestä ja yhdenmukaistamisesta. Kohdassa esitetty alatavoite kaikkien julkisin varoin tuotettujen julkisen hallinnon tietoaaineistojen lakisääteisestä avaamisesta merkitsisi myös julkidiaarien luomista. Tämä aiheuttaa merkittävästi tietojärjestelmäkustannuksia, koska salassa pidettävä aineisto on kyettävä erottamaan ja turvaamaan. Julkidiaarien tehokas hyödyntäminen edellyttäisi myös luokitusten ja metatietojen yhdenmukaistamista (tavoite 3.1). Tätä yhtenäistämistyötä on tehty Kansallisarkiston SÄHKE2-määräyksen nojalla, mutta käytännössä toteutukset ovat eriaikaisia ja määräyksen soveltamisessa on vaihtelua.

Tavoite 1.2 liittyy myös tietoturvaan ja tietosuojaan, sillä vaikka järjestelmissä voidaan tehdä kaikki tarvittavat luokittelut, tarvitaan myös varmistuksia siitä, että tiedot on myös varmuudella luokiteltu oikein, ennen kuin niitä julkistetaan automaattisesti. Tämä taas tarkoittaa manuaalista työtä, ellei käytössä ole esim. älykästä algoritmia, joka tunnistaisi asiakirjoissa olevat henkilötiedot tai liike- tai turvallisuussalaisuudet.

Teema 2: Strategia ja toiminta

Ovatko teeman 2 tavoitteet realistisia ja toimeenpantavissa organisaatiosi näkökulmasta?

Tavoitteessa 2.1 tuodaan esiin asiakkaiden tarpeet tiedon avaamisessa ja hyödyntämisessä. Tavoitteen osalta todetaan, että tieto ja teknologia palvelevat aina ensisijaisesti ihmistä ja asiakasta kuten kansalaista tai yritystä. Tavoitteen toteuttamisessa kansalaisten ja muiden tiedonkäyttäjien yhdenvertaisuus on tärkeää. Erilaisilla asiakkailla on erilaiset lähtökohtaiset kyvyt ja mahdollisuudet hyödyntää avattua tietoa. Tiedon avaaminen ei saa hyödyttää vain niitä, jotka osaavat etsiä, löytää ja yhdistellä tietoa. Tiedon jalostamista koskevilla ratkaisuilla on silloin keskeinen merkitys (tavoite 2.4), samoin kuin tiedon löydettävyydellä (tavoite 3.2). Tämä on hyvä ottaa huomioon, kun organisaatiot avaavat tietovarantojaan ja kehittävät palvelujaan.

Tavoite 2.5 tietojen väärinkäytön riskien tunnistamisesta edellyttää organisaatioilta hyvää ennakkointikykyä ja yhteistyötä, jotta myös eri lähteistä saatavien tietojen yhdistämisestä syntyvät riskit pystyttäisiin tunnistamaan ja hallitsemaan. Tämä koskee erityisesti tavoitteessa mainittuja yhteiskunnan kriittisten toimintojen edustajia, mutta myös hyvin laajasti muunkinlaista tietoa tuottavia organisaatioita, koska niissä pitää kyetä tunnistamaan tietojen käytön yhteisvaikutuksia.

Teema 3: Tiedon hallinta

Ovatko teeman 3 tavoitteet realistisia ja toimeenpantavissa organisaatiosi näkökulmasta?

-

Teema 4: Mahdollistajat

Ovatko teeman 4 tavoitteet realistisia ja toimeenpantavissa organisaatiosi näkökulmasta?

-

Kutilainen Annika
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes

Karjalainen Sanna-Mari
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes